

כל שעה פרק שני פסחים

לז

עין משפט
נר מצוה

קבא א ש"ע אר"ם סי' מס
ספ"ק א:
קבא ב ג מ"י פ"ג מהל'
י"ט הל' ח טו"ש"ע
אר"ם סי' מקו ספ"ק ו:
קבא ד מ"י פ"ו מהל'
מנה הל' ה סמג
לחון ע"ט טו"ש"ע אר"ם סי'
מ"ד ספ"ק א:
קבא ה מ"י פ"ה מהל'
מנה הל' טו סמג
ט"ט טו"ש"ע אר"ם סי' מס
ספ"ק ד:
קבא ו מ"י פ"ו מהל'
נדרים הלכה ז:
סמג ע"ש קמ"ח טו"ש"ע
י"ד סי' שט"ט ספ"ק ח:
קבא ז מ"י פ"ו מהל'
מנה הלכה ו
טו"ש"ע אר"ם סי' מס
ספ"ק ז:
קבא ח מ"י ט"ט טו"ש"ע
ט"ט ספ"ק ז:
קבא ט מ"י פ"ג מהל'
פסולי המוקדשין
הלכה ח:
הגהות הב"ח
א) גמ' במין גלוסקאות
תנן ההם הסופגנין
והדושנין וכן גי' הר"ן:
גליון הש"ס
גמ' ויקבענה כיון. וכן
במתי' פ"ו דמתי' מ"א
פוסת כיון. וכן במס' כלה
עמד ופסל על פניו וסיון
גמ':
מוסף רש"י
ובמה פת עבה. שהמיו
בית הלל (ב"צה כ"ג). שכן
בצינו בלחה הענינים.
שהיו מנה כדלמתי' ככל
המנוחות בלוח מנה (מנחות
ז). ועדו טפח כמנו
לחם הפנים. וכן פ"ה
ואין פנים פחותין מטפח
(ב"צה כ"ג). בוריון. כגון
בית גמנו שהיו אומנים
וחסידים גדולי' (ס"ט). כפי
עמילתה. כמ"ד ב"ב. כפי
שהיה טעון ג' מאות
שיפה. שפסוק בידו. ומת
מלאו בעתה. כגמ' גמ' אר"ם
ש"ק אמת בעט שמים
ש"ק שמים בעט שלש
(ס"ט). בעצמים יבשיין.
מתי' כ"ג. וכן פוסקין
המנוחות. וכן גמ' וכן
הן למנחות הן לל' וכן
בתנאי של מתנת. כמ"ד
וזמית (ה'). אמתי' מתי'
של מקדש. ולא מערכת
של מקדש. ולכן היה
בית הלל. כמ"ד ב"ב. כפי
שהיה טעון ג' מאות
שיפה. שפסוק בידו. ומת
מלאו בעתה. כגמ' גמ' אר"ם
ש"ק אמת בעט שמים
ש"ק שמים בעט שלש
(ס"ט). בעצמים יבשיין.
מתי' כ"ג. וכן פוסקין
המנוחות. וכן גמ' וכן
הן למנחות הן לל' וכן
בתנאי של מתנת. כמ"ד
וזמית (ה'). אמתי' מתי'
של מקדש. ולא מערכת
של מקדש. ולכן היה

וכמה פה עבה טפה. ואפי' הכי שרו בית הלל אבל טפי מטפח לא: שכן מצינו בלחם הפנים. שהיו אסור לטבול ופילו הכי עובי דפנותיו טפח דהיינו לחם שהיו לו פנים ואין פנים פחותין מטפח. אס אמרו. והתירו עובי טפח: לריון. הכניס שבקצוץ צימורו שלא יתמין יתירו לכל אדם שאינו זריון: **צפס עמילה.** שאינה ממנהרם להחמץ שעמילתה מעכבתה. עמילה צרייר'א כדתנן (מנחות דף ע"ו.) כל המנוחות ובעיניו שלש מאות שיפה וחסמ' מאות בעיניה: **בטור חס.** בכל יום תמיד היו מסקיני תנור של מקדש לפיית מנחות ולחמי תודה של מטכת היה כדלמתי' צנחסי' צ'ל טפח (דף ע"ה): **בעלים יבשים.** שהיו מביאים אותן מימות החמה כדלמתי' בתענית (דף ע"ג.) מנמשה עשר צל' ואלין טעם כחה של חמה ולא היו כורמין עליה למערכה: **פס מרובה.** הכנה חרין צידד ולא משום חיימון נקט לה וחסרי' דקיס קלמ' ומשום דקא טרם טירחא ללא לך' הוא: **ציהוד.** צינו לציני. רביה דר' ירמיה רב רביה דרב רבינו הקדוש. לישנא חמרינא ציהוד צברור כמו וידעו ציהוד שס' ארון נגנו (וימא דף ע"ג.): **צלישה.** כלשין אותה עבה היא העיסה כשהיא כולה ציהוד: הכי גרסינן **היה נמי הכי צ"ש אומרים אין אופין פה עבה צ"ט** ולא גרסינן **צפס:** הניא נמי הכי. ללא משום חיימון נקט ללא משום טירחא דהא הכא לא תנא פסח: **והמציירי'.** מנחות המציירי' ווע"פ שאמרו למחלה אסור לעדש פיר דמי: **שוה עליהן.** ליימון ואין נותנין מהר לתנור ומחמילין: **אפשר יעשה.** הזכירה דפוס ויקבענה צסריק: **כיון.** כלומר מהר דמיפה אמת: **יאמרו כל הסריקין אסורין ושל ציפוס מוסרין.** שהרי רוב נחומין אין להן אותו דפוס: לא של כל אדם אמרו. לאסור דעשה העושה אותו לעצמו אינו מושג לייפותן כל כך ואינו שוה עליהן: **אלא של נחומין.** העושים למכור ומקפידין על נייח וזוהין על ציורן: **איכה דאמרי לא של נחומין אמרו.** לאסור שרגילין וצקיילין צדדי' ויש להן דפוסין: **עושים סריקין.** מוויירין כתיב רקיין ובלבד שיהו דקין וקלושין דאין ממנהרין להחמץ אבל לא מציירין את העצים כגלוסקאות דמתוך עוציין ממחילין צשהיה מועטת: **הסופגנין.** עושים כספוג: **והדושנין.** מתוגנין צדדי' וכולן מין לחם: **והאיסקריטין.** עושים כפיחית דמתרגמין איסקריטין (שמות טו) שלשין עיסתן רכה מאד: **המסרים.** תרגום של מחצת יחוקאל [ד]: **פטורין מן החלה.** דכתיב (צמדבר טו) צכלכס מלחם הארץ והני לאו לחם נייהו. ולקמיה וע"כ מפרש טעמא: **והמזומע.** חולין שנפלה תרומה לתוכן פטור דתרומה כתיב צצמדבר טו) ולא שכזר היה תרומה: **חלוט של בעלי צפים.** אינו נעשה כתקון לחם: ריש לקיש אכלוה קאי ולא לאפלוגי אדר' יהושע צן לוי אמת: **מעשה אילפס.** פן לפיכך לאו לחם הוא דקא סבר אין לחם אלא האפיו צמנור כדכתיב לחמכס צמנור אמת (ויקרא טו) והללו. להכי פטורין לפי שעשאן צחמה ולא צאור: **שהרסית.** האילפס ואחר כך הדציק צה הלחם דהוה ליה כעין מעשה תנור הלכך חייבין: **הינא.** אינה אפויה כ"ל צורכה. לשון אל תאכלו ממנו נא (שמות יג): **העושה צילפס.** ווע"כ דלחם צעינן כדכתיב לחם עוני (דברים טו): **מאי מנה כינא.** כלומר כמה תאפה היה ואלו צה: **שפורסו.** שמשצרה. לשון פרסה: **וכן לענין לחמי טודה.** אס שחט הזבח עליהן מאחר שאפת כענין הזה קידש הלחם והתודה כשהיה דהוללו וקדמו פניה דתנן צמנחות [ע"ח]: כי הלי גוונא צעינן: **אחד**

ובית הלל מתירין וכמה פת עבה א"ר הונא טפח שכן מצינו בלחם הפנים טפח מתקוף לה רב יוסף א"ם אמרו בוריון יאמרו בשאינן זריון אם אמרו בפת עמילה יאמרו בפת שאינו עמילה אם אמרו בעצים יבשיין יאמרו בעצים לחים אם אמרו בתנור חם יאמרו בתנור צונן אם אמרו בתנור של מתכת יאמרו בתנור של חרס אמרו ר' ירמיה בר אבא שאילית את רבי ביחוד ומנו רב איבא דאמרי ר' ירמיה בר אבא אמר רב שאילית את רבי ביחוד ומנו רבינו הקדוש מאי פת עבה פת מרובה ואמאי קרו ליה פת עבה משום דנפישא בלישה ואי בעית אימא

באתריה דהאי תנא לפת מרובה פת עבה קרו ליה מאי טעמא אי משום דקא טרם טירחא דלא צריך מאי איריא בפסח אפילו ב"ט נמי אין הכי נמי והאי תנא ביום טוב של פסח קאי תניא נמי הכי בית שמאי אומרים אין אופין פת עבה ביום טוב ובית הלל מתירין ת"ר יוציאין בפת נקיה ובהדראה ובסריקין המצויירין בפסח אע"פ שאמרו אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמרו רב יהודה דבר זה שאל בייתוס בן זוגין לחכמים מפני מה אמרו אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמרו לו מפני שהאשה שוהה עליה ומחמצתה אמרו להם אפשר יעשה דפוס ויקבענה כיון אמרו לו יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקין בייתוס מותרין אמרו רבי אלעזר בר צדוק פעם אחת נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל והביאו לפניו סריקין המצויירין בפסח אמרתי אבא אל כך אמרו חכמים אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמר לי בני לא של כל אדם אמרו אלא של כל אדם א"ר יוכי דאמרי הכי קאמר ליה לא של נחומין אמרו אלא של כל אדם א"ר יוכי עושין סריקין כמין רקיין ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות (ס"ט) ת"ר הסופגנין והדושנין ואיסקריטין וחלת המסרת והמזומע פטורים מן החלה מאי חלת המסרת אמרו רבי יהושע בן לוי זה הלוח של בעלי בתים אמרו ריש לקיש הללו מעשה אילפס הן ורבי יוחנן אמרו מעשה אילפס חייבין והללו שעשאן בחמה מתיבי הסופגנין והדושנין והאיסקריטין עשאן באילפס חייבין בחמה פטורין תיבותיה דרבי שמעון בן לקיש אמרו עולא אמר לך רבי שמעון בן לקיש הכא במאי עסקינן שהרתיה ולבסוף הדביק אבל הדביק ולבסוף הרתיה מאי הכי נמי דפטורין אדתני סיפא עשאן בחמה פטורין ליפלוגי וליתני בדידה כד"א כגון שהרתיה ולבסוף הדביק אבל הדביק ולבסוף הרתיה פטורין חסורי מחסרה והכי קתני כד"א שהרתיה ולבסוף הדביק אבל הדביק ולבסוף הרתיה נעשה כמו שעשאן בחמה ופטורין ת"ש"ס יוציאין במצה הינא ובמצה העשויה באילפס הכא נמי שהרתיה ולבסוף הדביק מאי מצה הינא אמרו רב יהודה אמר שמואל כל שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה אמרו רבא (ס"ט) לוחמי תודה פשיטא הכא לחם כתיב והכא לחם כתיב מהו דתימא הואיל וכתיב והקריב ממנו אחד

תורה אור השלם
והקריב מפנה אחד
מכל קרבן תרומה לוי
לבחן הורק את דם
השקלים לו יקדש:
ויקרא ו יד

לעני רש"י
בבירוי"א [בבירוי"ד]. (לחם)
בחבט. נלוש היטב.

מוסף תוספות
א. מפני שהפת יפה בזמן
שהתנור מלא. מוס'
היל"ש. ב. [ואין לו
לחניה ערבי שבתות
הרדיוו בכל שבוע. מוס'
לקמן ט:]

רבינו חננאל
וטרחינן לאוקמה במצה
בפסח. וכמה עבה טפח
כעובי לחם הפנים שהיה
מצה והיה עובי טפח.
והיינו ואסקינן האי פת
עבה פת מרובה היא,
ומשום טירחא וכלל יום
טוב הוא, ואמאי תנא
בפסח משום דביעניא
דפסת הוה קאי. תניא נמי
הכי ב"ש אמר איך אפינן
פת עבה ביום טוב ובי"ה
מתירין. ת"ר יוציאין בפת
נקיה והדראה ובסריקין
המצויירין אף על פי
שאמרו אין עושין סריקין
המצויירין בפסח. ואמרין
מאי טעמא מפני שהאשה
שוהה עליהן ומחמצת.
יריש בדפוס. ודחו ואמרו
אפילו בדרוסא אין עושין.
וסריקין רבן גמליאל אמר
ר' צדוק לר' אלעזר בנו
דל' את אדם אמרו אין
עושין אלא של נחומין
דבעו מסקי ליה טפי שהו
עליהו. איבא דאמרי הכי
אמר ליה לא של נחומין
אמרו דפקיטי ועבדו לעגל.

אלא של כל אדם אמרו דלא בקיעי והני דבי ר"ג פקיעו. ר' יוסי אמר עושין סריקין כמין רקיין ואין עושין סריקין ככרות כמין גלוסקאות. תנן ההם הסופגנין והדושנין והאיסקריטין וחלת המשרת והמזומע פטורין מן החלה. מאי חלת המשרת זה הלוח של בעלי בתים שאמרו למעלה. פירוש חלות שאינן אפירות בתנור אלא על המשרת. שהיא כמו טיגן. ואפינן אותן החלות במשרת על ידי שפן. לפיכך נקראות חלות המשרת. כלומר חלות האפירות במשרת. פירוש מזומע, פירות שתקנו ונפלה בהן תרומה נקרא דמוע. מאי טעמא הללו פטורין מן החלה, ריש לקיש אמר מפני שהן מעשה אלפס. ואינו קרוי לחם אלא האפיו בתנור. ור' יוחנן אמר אפילו מעשה אלפס חייבין בחלה. והללו לא עשאן באילפס על ידי שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה. ומצה נא כל שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה, ואילו נגדי מינה חוטיין. בצק הוא עדיין ואסירא. דביעין לחם וליכא. וכן לענין לחמי תודה.

אלא של כל אדם אמרו דלא בקיעי והני דבי ר"ג פקיעו. ר' יוסי אמר עושין סריקין כמין רקיין ואין עושין סריקין ככרות כמין גלוסקאות. תנן ההם הסופגנין והדושנין והאיסקריטין וחלת המשרת והמזומע פטורין מן החלה. מאי חלת המשרת זה הלוח של בעלי בתים שאמרו למעלה. פירוש חלות שאינן אפירות בתנור אלא על המשרת. שהיא כמו טיגן. ואפינן אותן החלות במשרת על ידי שפן. לפיכך נקראות חלות המשרת. כלומר חלות האפירות במשרת. פירוש מזומע, פירות שתקנו ונפלה בהן תרומה נקרא דמוע. מאי טעמא הללו פטורין מן החלה, ריש לקיש אמר מפני שהן מעשה אלפס. ואינו קרוי לחם אלא האפיו בתנור. ור' יוחנן אמר אפילו מעשה אלפס חייבין בחלה. והללו לא עשאן באילפס על ידי שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה. ומצה נא כל שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה, ואילו נגדי מינה חוטיין. בצק הוא עדיין ואסירא. דביעין לחם וליכא. וכן לענין לחמי תודה.

אלא של כל אדם אמרו דלא בקיעי והני דבי ר"ג פקיעו. ר' יוסי אמר עושין סריקין כמין רקיין ואין עושין סריקין ככרות כמין גלוסקאות. תנן ההם הסופגנין והדושנין והאיסקריטין וחלת המשרת והמזומע פטורין מן החלה. מאי חלת המשרת זה הלוח של בעלי בתים שאמרו למעלה. פירוש חלות שאינן אפירות בתנור אלא על המשרת. שהיא כמו טיגן. ואפינן אותן החלות במשרת על ידי שפן. לפיכך נקראות חלות המשרת. כלומר חלות האפירות במשרת. פירוש מזומע, פירות שתקנו ונפלה בהן תרומה נקרא דמוע. מאי טעמא הללו פטורין מן החלה, ריש לקיש אמר מפני שהן מעשה אלפס. ואינו קרוי לחם אלא האפיו בתנור. ור' יוחנן אמר אפילו מעשה אלפס חייבין בחלה. והללו לא עשאן באילפס על ידי שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה. ומצה נא כל שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה, ואילו נגדי מינה חוטיין. בצק הוא עדיין ואסירא. דביעין לחם וליכא. וכן לענין לחמי תודה.

אלא של כל אדם אמרו דלא בקיעי והני דבי ר"ג פקיעו. ר' יוסי אמר עושין סריקין כמין רקיין ואין עושין סריקין ככרות כמין גלוסקאות. תנן ההם הסופגנין והדושנין והאיסקריטין וחלת המשרת והמזומע פטורין מן החלה. מאי חלת המשרת זה הלוח של בעלי בתים שאמרו למעלה. פירוש חלות שאינן אפירות בתנור אלא על המשרת. שהיא כמו טיגן. ואפינן אותן החלות במשרת על ידי שפן. לפיכך נקראות חלות המשרת. כלומר חלות האפירות במשרת. פירוש מזומע, פירות שתקנו ונפלה בהן תרומה נקרא דמוע. מאי טעמא הללו פטורין מן החלה, ריש לקיש אמר מפני שהן מעשה אלפס. ואינו קרוי לחם אלא האפיו בתנור. ור' יוחנן אמר אפילו מעשה אלפס חייבין בחלה. והללו לא עשאן באילפס על ידי שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה. ומצה נא כל שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה, ואילו נגדי מינה חוטיין. בצק הוא עדיין ואסירא. דביעין לחם וליכא. וכן לענין לחמי תודה.

הגהות הב"ח

א) גמ' במין גלוסקאות
תנן ההם הסופגנין
והדושנין וכן גי' הר"ן:
גליון הש"ס
גמ' ויקבענה כיון. וכן
במתי' פ"ו דמתי' מ"א
פוסת כיון. וכן במס' כלה
עמד ופסל על פניו וסיון
גמ':

מוסף רש"י

בבירוי"א [בבירוי"ד]. (לחם)
בחבט. נלוש היטב.

רבינו חננאל

וטרחינן לאוקמה במצה
בפסח. וכמה עבה טפח
כעובי לחם הפנים שהיה
מצה והיה עובי טפח.
והיינו ואסקינן האי פת
עבה פת מרובה היא,
ומשום טירחא וכלל יום
טוב הוא, ואמאי תנא
בפסח משום דביעניא
דפסת הוה קאי. תניא נמי
הכי ב"ש אמר איך אפינן
פת עבה ביום טוב ובי"ה
מתירין. ת"ר יוציאין בפת
נקיה והדראה ובסריקין
המצויירין אף על פי
שאמרו אין עושין סריקין
המצויירין בפסח. ואמרין
מאי טעמא מפני שהאשה
שוהה עליהן ומחמצת.
יריש בדפוס. ודחו ואמרו
אפילו בדרוסא אין עושין.
וסריקין רבן גמליאל אמר
ר' צדוק לר' אלעזר בנו
דל' את אדם אמרו אין
עושין אלא של נחומין
דבעו מסקי ליה טפי שהו
עליהו. איבא דאמרי הכי
אמר ליה לא של נחומין
אמרו דפקיטי ועבדו לעגל.